

3. Бруханський Р. Ф. Організація бухгалтерського обліку в умовах реструктуризації сільськогосподарських підприємств / Р. Ф. Бруханський // Придніпровський науковий вісник. – Дніпропетровськ: Наука і освіта, 1998. – № 100 (167). – С. 55-59.
4. Рудницький В. С. Судово-бухгалтерська експертиза економічних правопорушень / В. С. Рудницький, Р. Ф. Бруханський, П. Я. Хомин. – Київ: ВД «Професіонал», 2004. – 304 с.

Л. Пожарська

Тернопільський національний економічний університет

АНАЛІЗ ВИРОБНИЦТВА ТА РОЗПОДІЛУ ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА

В сучасних умовах України пріоритетними завданнями економічного аналізу доцільно вважати: 1) оцінку обґрунтованості, напруженості та ступеня виконання планів, бізнес-планів; 2) забезпечення науково-економічної обґрунтованості, реальності й напруженості планів, норм, нормативів; 3) обґрунтування управлінських рішень; 4) виявлення і вимірювання резервів поліпшення економіки суб'єктів господарювання; 5) визначення шляхів мобілізації резервів; 6) розробку заходів, спрямованих на усунення виявлення недоліків; 7) визначення забезпеченості та економічної ефективності використання ресурсного потенціалу підприємства; 8) забезпечення суб'єктів управління аналітичною інформацією для вибору оптимальних управлінських рішень. Однак, потреби господарської практики зумовлюють постійне розширення кола завдань економічного аналізу, їх кількісних та якісних складових, функціональних якостей.

Існування значної кількості видів економічного аналізу обумовлюють закони граничної корисності, попиту і пропозиції. Відповідно до запитів суб'єктів ринкових відносин теорія та практика формує відповідні пропозиції у вигляді появи нових та удосконалення існуючих видів та напрямків економічного аналізу. В залежності від економічних та часових можливостей і потреб суб'єкти господарювання виділяють основні, найбільш суттєві та привабливі за співвідношенням „вигоди – витрати” види економічного аналізу. Постійне збільшення кількості видів та напрямків економічного аналізу з урахуванням історії розвитку суспільно-економічних формацій та умов ринкових відносин є закономірним процесом. Згідно з ними слід очікувати подальшої диверсифікації теорії та практики економічного аналізу в частині видів та напрямків аналізу.

На фоні сучасного розширення завдань, об'єктів і показників аналізу, пов'язаного з необхідністю якнайповнішого розкриття інформації стосовно всіх сторін діяльності підприємства та його взаємозалежностей із зовнішнім середовищем, повинні застосовуватись більш тонкі та гнучкі методичні прийоми та види економічного аналізу, які, у підсумку, забезпечать реалізацію багатьох якісних характеристик корисності економічної інформації, у першу чергу – репрезентативності (повного розкриття).

Економічний аналіз виконує дуже важливі функції в системі управління виробництвом і має виключно важливе значення в процесі виявлення резервів збільшення виробництва продукції і зниження її собівартості. Пошук резервів її

зниження допомагає багатьом господарствам уникнути банкрутства і вижити в умовах ринкової економіки. Обсяг виробництва продукції є одним із основних показників, які характеризують діяльність сільськогосподарських підприємств. Від його величини залежать об'єм реалізованої продукції, рівень її собівартості, сума прибутку, рівень рентабельності, фінансовий стан підприємства, його платоспроможність та інші економічні показники.

Виявлення резервів збільшення обсягу вирощування продукції рослинництва за нашими підрахунками необхідно здійснювати в розрізі наступних напрямків: поліпшення структури посівних площ, сівозмін та способів обробітку ґрунту. Таким чином, резерви збільшення виробництва продукції рослинництва доцільно поділяти на дві групи: 1) резерви, пов'язані із земельними ресурсами; 2) резерви, пов'язані з урожайністю культур.

Зважаючи на те, що можливості розширення площ посівів у більшості господарств повністю вичерпані, суттєвим резервом збільшення виробництва продукції рослинництва є покращення структури посівних площ. За нашими розрахунками збільшення в структурі посівних площ СВК „Серницький” питомої ваги цукрових буряків і кормових коренеплодів, дасть можливість отримати більший валовий обсяг продукції в цілому на 19167 ц, в тому числі за рахунок цукрових буряків 15700 ц, тобто в два рази.

Джерела резервів підвищення урожайності цукрових буряків у СВК „Серницький” можна реалізувати за рахунок: 1) недопущення витрат при збиранні урожаю; 2) раціональної системи застосування органічних і мінеральних добрив; 3) вчасного і якісного проведення всього комплексу агротехнічних робіт, передбачених технологічним процесом; 4) сортооновлення – застосування більш продуктивних сортів окремих культур.

Обчислення аналітичних показників, складання статистичних таблиць і, особливо, побудова різних видів статистичних графіків – досить трудомісткий процес, пов'язаний зі значними затратами праці й часу. Для полегшення й прискорення вказаних операцій доцільно застосовувати можливості персональних комп'ютерів та сучасного програмного забезпечення. За офіційними даними Міжнародного статистичного інституту кількість найменувань пакетів статистичних програм наближається до тисячі. В Україні широко використовуються такі відомі пакети як STATISTICA, SIGN STATGRAPHICS та інші. Для автоматизації процесу аналізу виробництва і розподілу продукції рослинництва у СВК „Серницький”, на нашу думку, доцільно використати табличний процесор Microsoft Excel (програму для створення й обробки електронних таблиць).

Оскільки врожайність продукції рослинництва є синтетичним показником, рівень якого зумовлений дією багатьох факторів, в аналізі доцільніше використовувати не прості двофакторні, а багатофакторні кореляційно-регресійні моделі, які дають змогу вивчити відразу вплив кількох факторів. Використання в аналізі цих моделей дасть можливість розв'язати 2 основні завдання: 1) визначити і кількісно виміряти ступінь впливу як окремих факторів, так і їх сукупності на рівень врожайності і тим самим виділити важливіші фактори, що формують її рівень; 2) на основі побудованих

кореляційно-регресійних моделей, що характеризують залежність врожайності від різних факторів, можна робити розрахунки кількісних змін рівня врожайності при зміні на певну величину окремих факторів, що вивчаються, тобто розраховувати очікуваний рівень врожайності та здійснювати його прогнозування при заданих значеннях факторних ознак.

Література

1. Бруханський Р. Ф. Проблеми і пріоритети інформаційного забезпечення стратегічного менеджменту сільськогосподарських підприємств України / Р. Ф. Бруханський // Економічний аналіз. – 2011. – Вип. – Т. 9. – С. 69-71.
2. Гарасим П. М. Первинний та аналітичний облік на підприємстві : навч. посіб. / П. М. Гарасим, Г. П. Журавель, Р. Ф. Бруханський, П. Я. Хомин. – Тернопіль : Астон, 2005. – 464 с.
3. Гарасим П.М. Наскрізні блоки кореспонденції рахунків бухгалтерського обліку / Гарасим П.М., Бруханський Р.Ф., Хомин П.Я. – Тернопіль: Астон. – 2003. – 368 с.

Ю. Ремез

Тернопільський національний економічний університет

ГІПОТЕЗА В ЕКСПЕРТНОМУ ДОСЛІДЖЕННІ

Доцільність застосування гіпотез більшість вітчизняних науковців розглядають у контексті проведення експертного дослідження питань, поставлених у межах проведення судово-бухгалтерської експертизи. Таке тлумачення гіпотези, на нашу думку, не розкриває мету та предмет припущення. Ми не можемо погодитися з окремими поглядами вітчизняних науковців відносно місця і ролі гіпотези в судово-бухгалтерській експертизі. По-перше, попередня гіпотеза, суть якої обумовлена формулюванням питань, висувається слідчим, (в окремих випадках судом) через питання зазначені в ухвалі (постанові). Такий розвиток подій свідчить про те, що попередня гіпотеза знаходиться поза межами пізнавальної діяльності експерта. В даному випадку така попередня гіпотеза є слідчою версією, яка вимагає перевірки із застосуванням спеціальних знань у сфері бухгалтерського обліку. По-друге, ми вважаємо, що після формування версії, котра базується на конкретних фактах, які не мають беззаперечного характеру по відношенню до події, що досліджується, може формуватися інша версія, або навпаки, – жодної версії, за умови, якщо версія слідчого знайде підтвердження за результатами дослідження експерта-бухгалтера. Викладені міркування дозволяють висловити думку, що у процесі судово-бухгалтерської експертизи, у межах пізнання дійсності через факти, що надаються експерту, можуть формуватися лише версії.

На нашу думку, потреба у гіпотезі виникає в господарському контролі, коли обсяг інформації вкрай обмежений, поряд з цим поставлено завдання щодо оптимізації контрольного заходу, коли по деяких характеристиках теперішнього потрібно відновити картину минулого або на підставі минулого та теперішнього зробити висновок про майбутній розвиток явища. Побудова припущень про такі порушення має відповідати змісту та правилам побудови гіпотез.

На нашу думку, формування гіпотез про ймовірність господарських порушень може розвиватися за двома напрямками, а саме: 1) формуванням гіпотез на підставі існуючих норм господарювання; 2) формуванням гіпотез евристичним шляхом, припускаючи певні дії, які не описуються правовими